



A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

1 A

AB	Antibiotica
ABTBG	Antibiotica Therapie Beleidsgroep
AD	Active directory
AD	Aqua destillata (gedestilleerd of gedeïoniseerd of gedemineraliseerd water)
ADT	Admission, discharge and transfer (zie SLA boekhouding)
AGV	Algemene geneesheren vergadering
agv	als gevolg van
AFN	Afname/ Staalname voorschrift (template)
AO	Arbeidsongeval
AP	archiveris
ARAB	Algemeen Reglement Arbeidsbescherming
AV	Verantwoordelijke Administratie (zie Organigram)
AV	Aanvullend verlof

2 B

B	Status 'Bevoegd' in competentierooster
BELAC	Belgische Accreditatie-instelling
BF	Betaalde feestdag
BKO	Belgische Kalibratie Organisatie
BM	Beenmerg
BN	Belgische Norm
BN	Buiten nomenclatuur
BPS	Bronchopulmoniar staal
BTC	Bloedtransfusiecentrum
BV	Betaald verlof
BVBS	Bestel- en voorraad beheersysteem

3 C

CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CCKL	Coördinatie Commissie ter bevordering van de Kwaliteitsbeheersing van het Laboratoriumonderzoek op het gebied van de gezondheidszorg
CFU	Colony Forming Unit (zie ook KVE)
CPBW	Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk
CMD	Centraal medisch dossier
CMLT	Corona medewerker
CSV	Cerebrospinaal vocht
CZH	Comité voor Ziekenhuishygiëne
CV	Variatiecoëfficiënt

4 D

DB	Database
DH	Diensthoofd
DK	Dubbelklik
DV	Diepvriezer

5 E

E	Status 'Expert' in competentierooster
EA	Externe Audit
EDTA	Ethyleen Diamine Tetra Azijnzuur
EDPBW	Externe Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk
EF	Elektroforese
EHBO	Eerste hulp bij ongevallen
EKE	Externe kwaliteitsevaluatie

	EL	Extra legaal verlof
	EMD	Elektronisch medisch dossier (bv. C2M)
	EN	Europese norm
	EPD	Elektronisch patiënten dossier
	EPQ	ExpressPack (Neomatics®)
	EQAS	External Quality Assessment Schemes
6	F	
	FAGG	Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten
	FIFO	First in first out
	FOW	Formulier in Word (template)
	FOX	Formulier in Excel (template)
	FTE	Full time equivalent
	FV	Verantwoordelijke Financiën (zie Organigram)
	FW	Fysiologisch water
7	G	
	GGO	Genetisch gemanipuleerde organismen
	GLP	Goede Laboratorium Praktijk
	GMP	Good Manufacturing Practice
8	H	
	HIS	Hospitaal informatica systeem (HIS = ZIS)
	Hvh	Hoeveelheid
9	I	
	IA	Interne Audit
	ICM	Incident meldingsstelsel
	ICOT	Intercollegiale toetsing
	ICT	Informatie en communicatie technologie
	ID	Identiteit
	IDPBW	Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het Werk
	IFIX	Immunofixatie
	IKE	Interne Kwaliteitsevaluatie
	IM	Medewerker informatica
	IMS	Intermediaire structuur
	IPNB	In principe niet bepaald
	IS	Internationale Standaard
	ism	in samenwerking met
	ISO	International Standardisation Organisation
	IUPAC	International Union of Pure and Applied Chemistry
	IV	Verantwoordelijke ICT (zie Organigram)
	IVD	In Vitro Diagnostiek
10	J	
	JCI	Joint Commission International
	JYZ	Jan Yperman Ziekenhuis
11	K	
	KVE	Kolonie Vormende Eenheid
	KHB	Kwaliteitshandboek
	KK	Koelkast of koelkamer
	KPI	Kwaliteit Prestatie Indicator (Key Performance Indicator)
	KT	Kamertemperatuur
	KZ	Kwaliteitszorg medewerker
12	L	
	LAF	Laminaire Air Flow
	LIS	Laboratorium informatica systeem
	LJY(Z)	Labo Jan Yperman (ziekenhuis)
	LM	Logistiek medewerker
	LMK	Linker muis klik
	LOK	Lokale kwaliteitsgroep
	LV	Luminaal vocht

	LV	Verantwoordelijke Logistiek (zie Organigram)
13	M	
	MAC	Maximale arbeidsconcentratie
	MB	Moleculair bioloog
	McF	Mac Farland eenheden (specifiek voor bacterio)
	MLT	Medisch laboratorium technoloog
	MO	Micro-organisme
	MO	Microscopisch onderzoek
	MOC	Multidisciplinair Oncologisch Consult
	MPN	Most Probable Number
	MR	Medische Raad
	MRSA	Methicilline resistente Staphylococcus aureus
	MARE	Management Review
14	N	
	NEQAS	National External Quality Assessment Service (EKE instantie uit United Kingdom)
	NC	Non conformiteit
	NCONF	Non conformiteit
	NKP	Neus-Keel-Perineum
	NVT of nvt	Niet van toepassing
15	O	
	OA	Onderaannemer / Onderaanneming
	OH	Onderhoud
	OM	Onderhouds medewerker
	OV	Verantwoordelijke Onderhoud (zie Organigram)
	OU	Overuren
16	P	
	PBO	Perifeer bloed onderzoek
	PCR	Polymerase Chain Reaction
	PDCA	Plan-do-check-act (Deming cirkel)
	PHL	Praktijkhandleiding
	PM	Personeel medewerker
	POCT	Point of Care testing
	PRO	Procedure voorschrift (template)
	PV	Verantwoordelijke Personeel (zie Organigram)
17	Q	
	QC	Quality Control = Kwaliteitscontrole
	QCMD	Quality Control for Molecular Diagnostics (EKE instantie uit United Kingdom)
	QMS	Quality management system = Kwaliteitsmanagement systeem
	QV	Verantwoordelijke Kwaliteit (zie Organigram)
18	R	
	RBC	Rode bloedcellen
	RIZIV	Rijksinstituut voor ziekte en invaliditeitsverzekering (autoriteit in België dat een vergunning/erkenning levert aan klinische laboratoria).
	RMK	Rechter muis klik
	RMO	Rechtstreeks microscopisch onderzoek
	ROS	Reversed Osmose Systeem
	RVT	Rust en Verzorging Tehuis
19	S	
	SAGA	softwarepakket voor personeelsadministratie
	SD	Standaard deviatie
	SLA	Service Level Agreement
	SOP	Standard Operating Procedure
	SP	Sharepoint
	SSO	Single Sign On
	SV	Sector Verantwoordelijke (zie Organigram)

20	T	
	TAT	Turn around time
	TD	Technische dienst
	TE (a)	Total Error (allowable)
	TG	Taakgroep
	TGV	Taakgroep vergadering
	tgV	ten gevolge van
	thV	ter hoogte van
	TOE	Toestelvoorschrift (template)
	TRF	Transfusie
	TV	Toestelverantwoordelijke
	tv	Ten voordele van
21	U	
	UG	Uit gebruik
22	V	
	V	Status 'Vervallen' in competentierooster
	VAK	Vakantiedag
	VAL	Validatieverslag (template)
	VGH	Veiligheid, gezondheid en hygiëne
	VGV	Comité voor veiligheid en verfraaiing der gebouwen
	VIM	Vocabulary of International Metrology
	VM	Veiligheid medewerker
	VPK	Verpleegkundige(n)
	VV	Verantwoordelijke veiligheid en preventie (zie Organigram)
	VVD	Vervaldatum
23	W	
	WBC	Witte bloedcellen
	WIV-LP	Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid – Louis Pasteur
	WF	Wettelijke feestdag
	WP	Werkpost
	WRK	Werkvoorschrift (template)
24	X	
25	Y	
26	Z	
	ZIS	Ziekenhuis informatie systeem (ZIS = HIS)
	Z	Ziek
	Zjt	Ziek volgens jobtime (code voor langdurig zieke die niet voltijds werkt)

27 Definities (vroeger FOW-0095)

De meeste definities zijn gebaseerd op de praktijkrichtlijn versie 2007.

Accreditatie : procedure waarbij een onafhankelijke derde partij een formele erkenning verleent aan een instelling of een persoon om bepaalde taken uit te voeren.

Analytische fase: alle stappen in chronologische volgorde vanaf de bewerking van het lichaamsmateriaal, de analyse zelf, tot en met de validatie van de ruwe meetgegevens.

Aanvrager : individu, laboratorium, ziekenhuis of andere gezondheidsinstelling die analyses aanvraagt.

Audit: een systematisch en onafhankelijk onderzoek om te bepalen of de kwaliteitsactiviteiten en de resultaten hiervan overeenkomen met vastgelegde regelingen en of deze laatste doeltreffend ten uitvoer zijn gebracht, alsmede geschikt zijn voor het bereiken van de doelstellingen. Men maakt een onderscheid tussen een interne audit (uitgevoerd door het laboratorium zelf) en een audit uitgevoerd door een derde onafhankelijke partij (zie ook externe kwaliteitsbeoordeling).

Autorisatie: klinische validatie door de bioloog: de laatste stap voordat het resultaat zonder voorbehoud ter beschikking wordt gesteld van de aanvrager. Autorisatie betekent in dit verband: geldigheid verlenen, het goedkeuren van een uitslag door een daartoe bevoegd persoon. Het woord 'autoriseren' geeft aan dat iemand de autoriteit heeft om een uitslag uiteindelijk vrij te geven voor gebruik. Een en ander sluit niet uit dat een bioloog zelfs na autorisatie (en dus vrijgave) nog een verificatie uitvoert (zie verder).

Beoordelen/evalueren: het formuleren van een mening ten aanzien van een kwestie of geval op basis van de waargenomen verschijnselen.

Bias: de maat om de onjuistheid uit te drukken is: systematische fout. Zie juistheid.

Bij- en nascholing: een opleidingsactiviteit die gericht is op (1) de instandhouding van de deskundigheid die tijdens de beroepsopleiding is verworven, (2) aanvulling, vergroting, verdieping of aanpassing van de deskundigheid die voor de feitelijke beroepsuitoefening dan wel de vervulling van daarmee samenhangende functies noodzakelijk is, gelet op relevant te achten nieuwe ontwikkelingen.

Certificatie: activiteiten op grond waarvan een onafhankelijke instantie kenbaar maakt dat een gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat een duidelijk omschreven onderwerp van certificatie in overeenstemming is met een bepaalde norm of met een ander eisenstellend document.

Confirmatie: technische validatie door de medisch laboratorium technoloog: deze heeft alle hem/haar ter beschikking staande middelen en criteria aangewend om een correct analyseresultaat te kunnen presenteren. De afsluiting van de volgende fase is de autorisatie (zie hoger). Na een confirmatie mag het resultaat enkel onder voorbehoud ter beschikking gesteld worden van de aanvrager.

Decentraal klinische biologie (Point of care testing): klinisch biologische proeven uitgevoerd op urine of volbloed door middel van eenvoudige werkwijzen in de buurt van de patiënt onder de verantwoordelijkheid van een erkend klinisch biologisch laboratorium. Doctor's Office Tests en de Patient Tests zijn uitgesloten in deze definitie.

Effectiviteit: van een bedrijfsproces is de wijze waarop een product of dienst dat door een onderneming (het laboratorium) wordt geleverd overeenkomt met de verwachting die de klant (de aanvrager) had/heeft.

Efficiëntie: van een bedrijfsproces wordt gedefinieerd als de benodigde actortijd voor het leveren van een product of dienst aan de klant tussen transactie à charge en transactie à décharge (het proces geeft de doorslag).

Genormaliseerde methode: de methode is CE-IVD gemarkeerd en wordt in het laboratorium gebruikt volgens de voorschriften van de fabrikant.

Herhaalbaarheid: herhaalbaarheid is de precisie, die geldt onder constante omstandigheden. Hierbij moet worden beschreven onder welke condities is te werk gegaan (1 laboratorium, 1 dag, enz.).

Intercollegiale toetsing: vorm van toetsing waarbij beroepsbeoefenaren de kwaliteit van elkaars werk beoordelen aan de hand van door henzelf geformuleerde kwaliteitseisen. Indien nodig wordt een verandering ingevoerd, die gericht kan zijn op de structuur of organisatie van de zorg, de kennis en het handelen van de beroepsbeoefenaar of op de kennis en houding ten opzichte van de patiënt.

Imprecisie: spreiding van onafhankelijke meetresultaten, verkregen door een meetmethode, onder bepaalde vastgelegde omstandigheden

Juistheid: de mate van overeenstemming tussen de meetverwachting en de werkelijke waarde. De maat om de onjuistheid uit te drukken is: systematische fout of bias.

Justeren: het verrichten van handelingen nodig om het meetmiddel of referentie-object zodanig nauwkeurig te laten functioneren dat het geschikt is voor het gebruiksdoel.

Kalibreren: het bepalen van de grootte van de afwijkingen van een meetmiddel of referentie-object t.o.v. de standaard die van toepassing is en het bepalen van andere metrologische eigenschappen van het meetmiddel of referentie-object, indien dat nodig is.

Kalibratiestatus: status van het meetmiddel of referentie-object ten aanzien van de mate van en de termijnen voor de kalibratie, alsmede van een eventuele beperking in het gebruik van het meetmiddel of referentie-object.

Keuren: activiteiten zoals meten, beproeven, keuren met kalibers van een of meer kenmerken van een product of dienst en het vergelijken van resultaten met gestelde eisen, om te bepalen of aan deze is voldaan.

Kwaliteit: het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product, proces of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgestelde eisen of vanzelfsprekende behoeften.

Kwaliteitsbeheersing (kwaliteitsbewaking): de operationele technieken en activiteiten die worden toegepast om aan kwaliteitseisen te voldoen.

Kwaliteitsborging: het geheel van alle geplande en systematische acties nodig om in voldoende mate het vertrouwen te kunnen geven dat een product of dienst voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen (bv. door interne en externe kwaliteitsevaluaties).

Kwaliteitsevaluatie: beoordeling van de kwaliteit van de verleende zorg (bv. intern kwaliteitscontroleprogramma; participatie aan externe kwaliteitscontrole programma's, door interne audits, enz.).

Kwaliteitshandboek: een schriftelijke weergave van het kwaliteitsplan in de vorm van een handboek, een handleiding waarin de procedures tot het verwezenlijken van kwaliteit staan vermeld.

Kwaliteitsplan (of Actieplan): de voorgenomen specifieke maatregelen, voorzieningen en volgorde van activiteiten met betrekking tot de kwaliteit, van toepassing op een bepaald product, dienst, contract of project.

Kwaliteitssysteem: de organisatorische structuur, verantwoordelijkheden, procedures, processen en voorzieningen voor het ten uitvoer brengen van kwaliteitszorg.

Laboratorium (= Labo): een instelling of een onderdeel daarvan, waarin de kenmerkende eigenschappen of de prestatie van materialen (bv. donorbloed), producten of methodieken wordt vastgesteld, d.m.v. meting, keuring, onderzoek of anderszins.

Leverancier: degene die producten en (of) diensten in de meest ruime zin ter beschikking stelt.

Lichaamsmateriaal: biologisch materiaal afkomstig van een patiënt dat (examen met een analyseaanvraag) wordt aangeboden.

Management review: periodieke zelfevaluatie van het kwaliteitsbeleid en –systeem door het management van het laboratorium of de instelling.

Materiaal: onderzoeksobject, stof of voorwerp dat aan een onderzoek wordt onderworpen.

Meten: vaststellen van de in een meeteenheid of veelvoud of onderdeel daarvan uitgedrukte waarde van een grootheid door gebruik te maken van een meetmiddel of referentie-object.

Meetmiddel: een stoffelijke maat of een toestel bestemd om metingen uit te voeren.

Milieuzorgsysteem: het geheel van structuren, middelen, processen en procedures om milieuzorg ten uitvoer te brengen.

Monster: representatief deel van (het lichaams-)materiaal bestemd voor (bewerking, preparatie,) analyse (en opslag). Vaak wordt hiervoor ook de term "specimen" of "staal" gebruikt.

Norm: toestand of manier van handelen die als doel wordt beschouwd en waarnaar een categorie van personen zich kan richten.

Onderaanneming: analyses die niet routinematig worden uitgevoerd en daarom toevertrouwd worden aan een ander laboratorium dat minstens valt onder het erkenningsbesluit voor Belgische laboratoria, voor wat betreft Belgische laboratoria.

Onderzoek(en): het doen van waarnemingen en het interpreteren van de resultaten ervan.

Preanalytische fase: alle stappen in chronologische volgorde vanaf het formuleren van de analyseaanvraag door de voorschrijver, het voorbereiden van de patiënt, de afname, het transport van het lichaamsmateriaal naar en binnen het laboratorium en/of de locatie voor POCT tot aan het begin van de analytische fase.

Postanalytische fase: alle stappen in chronologische volgorde vanaf het einde van de analytische fase, het interpreteren van het analyseresultaat, rapportage aan de aanvrager, tijdelijke opslag van het lichaamsmateriaal tot aan het moment dat besloten wordt het lichaamsmateriaal af te voeren dan wel op te slaan voor nader gebruik.

Precisie: de mate van overeenstemming tussen de uitkomsten van onafhankelijk van elkaar verrichte analyses in identiek materiaal. De kwantitatieve maat voor de hierbij optredende spreiding is de standaardafwijking.

Referentiemateriaal: materiaal of stof, aangewezen om als standaard te dienen, in het bijzonder gekenmerkt door een grote stabiliteit van een of meer metrologische (fysische, chemische) eigenschappen.

Referentie-object: materiaal, stof of voorwerp dat als basis voor vergelijking in een onderzoek wordt betrokken.

Reproduceerbaarheid: reproduceerbaarheid is die precisie, die geldt onder niet-constante omstandigheden. Hierbij moet worden beschreven onder welke condities is te werk gegaan (meer laboratoria, meer dagen of weken, meer analisten, enz.)

Risico-inventarisatie: een deugdelijk en op schrift gestelde inventarisatie en evaluatie van alle gevaren die de processen of het geheel van een aantal processen met zich meebrengt.

Ruwe data (brongegevens): het geheel van verslagen en originele documenten of conform verklaarde kopieën van waarnemingen en originele werkzaamheden.

Staal: synoniem voor monster (zie hoger)

Standaard: onderling overeengekomen uitvoeringsniveau, dat geschikt is voor de aangesproken populatie.

Toetsen: het vaststellen of de resultaten van een onderzoek voldoen aan de vastgestelde eisen.

Traceerbaarheid: eigenschap van een meetresultaat of van een meetwaarde van een standaard, die gerelateerd kan worden aan een vastgestelde referentie, door een ononderbroken reeks vergelijkingen, die een vastgestelde onzekerheid hebben.

Uitbesteding: dit zijn analyses die in uitzonderlijke omstandigheden (wegens overmacht) worden toevertrouwd aan een ander laboratorium dat minstens valt onder het erkenningsbesluit voor Belgische laboratoria, voor wat betreft Belgische laboratoria (zie onderaanneming).

Validatie van een meetmethode: het vaststellen van de geschiktheid van een meetmethode, alsmede het uittesten van de specificaties en het (schriftelijk) vastleggen hiervan. Vraagstelling: 'Voer ik de goede methode uit?'

Verificatie van een meetmethode: het vaststellen dat met een meetmethode wordt voldaan aan de vooropgestelde vereisten en het (schriftelijk) vastleggen hiervan. Vraagstelling: 'Voer ik de methode goed uit?'

Verificatie van een resultaat: dit is een achteraf check, na een eerdere confirmatie en autorisatie.

Visitatie: vorm van toetsing waarbij een door de beroepsgroep ingestelde commissie nagaat of een instelling of persoon aan bepaalde kwaliteitseisen voldoet voor zover die betrekking hebben op de opleiding van de beroepsbeoefenaren en de uitoefening van het beroep.

Voorschrijver: zie hoger onder aanvrager